

<https://doi.org/10.26565/2786-5312-2026-103-24>
УДК 811.111+811.161.2]25:355

І. С. Попова

доктор філологічних наук, професор, декан факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара; e-mail: dekanatfuifm0@gmail.com; ORCID: 0000-0003-1423-2358; GOOGLE SCHOLAR: <https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=dPYj3sAAAAAJ>; RESEARCH GATE <https://www.researchgate.net/profile/Iryna-Popova>

Н. В. Дьячок

доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри загального мовознавства та слов'янознавства Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара; e-mail: dyachok74natalya@gmail.com; ORCID: 0000-0003-1452-4596; GOOGLE SCHOLAR: <https://scholar.google.com/citations?hl=ru&user=wO-2IAgAAAAJ>; RESEARCH GATE https://www.researchgate.net/profile/Natala_Dacok

О. І. Панченко

доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри перекладу та лінгвістичної підготовки іноземців Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара; e-mail: epanchenko2017@gmail.com; ORCID: 0000-0003-2217-5613; GOOGLE SCHOLAR: <https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=Br0BfzUAAAAJ>; RESEARCH GATE https://www.researchgate.net/profile/Olena_Panchenko

К. Д. Кочержина

студентка кафедри перекладу та лінгвістичної підготовки іноземців Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара; e-mail: kate.hanyu@gmail.com; ORCID: 0009-0001-5129-2854

СУЧАСНІ МІЛІТАРНІ ТЕКСТИ ЯК ПРЕДМЕТ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ПРАКТИКИ СТУДЕНТІВ

Стаття присвячена розгляду актуальної проблеми – перекладу українськомовних мілітарних текстів англійською мовою. В умовах повномасштабного вторгнення ворога на територію суверенної України актуальність роботи з мілітарними текстами не потребує доказів. Особливістю цієї статті є зв'язок з проведенням перекладацької практики здобувачів вищої освіти Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара. Враховуючи зазначене, за мету у статті поставлено аналіз трансформацій, використаних під час перекладу фактичного матеріалу статті, їхньої доцільності та опис результативності виконаних завдань переддипломної практики. Для досягнення мети пропонується виконати такі завдання, як огляд підручників з мілітарного перекладу та сучасних теоретичних праць, дотичних до теми статті, визначити напрями лінгвістичного аналізу перекладу текстів на військову тематику з української мови англійською та описати використання перекладацьких трансформацій у фактичному матеріалі статті (тексти новин та біографії героїв на сайті міського застосунку «ЄДніпро»). У статті використано такі традиційні методи лінгвістичного дослідження, як описовий та зіставний. Робота над статтею проходила за кількома етапами, серед яких було накопичення фактичного матеріалу, визначення поширених у ньому перекладацьких трансформацій, оцінка якості зроблених перекладів. Проаналізовано переклад 60 новин та біографій на лексичному, морфологічному, синтаксичному та стилістичному рівні, зроблено кількісні підрахунки використаних трансформацій. Структура і термінологічне наповнення текстів загалом збережено у перекладі, застосовано перестановки (92%), вилучення (22%), модуляцію (20%), додавання (15%), генералізацію (12%). У висновках підкреслено актуальність перекладацької практики для роботи з мілітарними текстами, але для подолання тенденції до дослівного перекладу та розширення номенклатури трансформацій є потреба розробити відповідні методичні рекомендації для вдосконалення професійного рівня майбутніх перекладачів.

Ключові слова: лінгвістичний аналіз, мілітарний текст, переклад, перекладацька практика, трансформація.

Як цитувати: Попова, І., Дьячок, Н., Панченко, О., & Кочержина, К. (2026). Сучасні мілітарні тексти в аспекті перекладацької практики студентів. *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія: Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов*, 103, 197–203.

<https://doi.org/10.26565/2786-5312-2026-103-24>

In cites: Popova, I., Dyachok, N., Panchenko, O., & Kocherzhyna, K. (2026). Contemporary military texts as a part of translation practical activity. *The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series: Foreign Philology. Methods of Foreign Language Teaching*, 103, 197–203.

<https://doi.org/10.26565/2786-5312-2026-103-24> (in Ukrainian)

© Попова І. С., Дьячок Н. В., Панченко О. І., Кочержина К. Д., 2026

This is an open-access article distributed under the terms of the [Creative Commons Attribution License 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

1. ВСТУП

На сучасному етапі розвитку суспільства питання війни й миру стають все актуальнішими. Повномасштабне вторгнення ворога в Україну поставило на порядок денний мобілізацію людського ресурсу в усіх сферах життя. Освіта не є винятком. Оперативно реагує на поточні воєнні події і мова, а отже, а к т у а л ь н и м є як вивчення мовних інновацій, спричинених подіями сьогодення, так і можливості перекладу мілітарних текстів англійською мовою, оскільки ознайомлення наших союзників з усім, що відбувається, має велике значення. З огляду на це переклад мілітарних текстів став предметом переддипломної практики студентів освітньої програми «Переклад з англійської та німецької мов» Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара. Зокрема, співавторка цієї статті К. Кочержина проходила перекладацьку практику на базі КП «Цифрова трансформація та автоматизація процесів міста «ЄДніпро», яке є офіційним міським застосунком, що об'єднує ключові цифрові сервіси для мешканців. Через нього можна повідомити про проблему в місті, отримувати новини та сповіщення від міської влади, користуватися окремими адміністративними сервісами та взаємодіяти з комунальними службами. Фактично застосунок є єдиною цифровою точкою входу до частини міських послуг. Саме його комплексність дала змогу застосункові потрапити до переліку найрозвиненіших в Україні. Ключовим показником є не лише кількість функцій, а ефективність їхньої роботи – швидкість реагування на звернення та відкритість даних. Одним з аспектів роботи цього застосунку є тексти, пов'язані з війною, зокрема новини та біографії загиблих воїнів, що є м а т е р і а л о м цієї статті.

Об'єктом дослідження у статті є саме ці тексти в оригіналі й перекладах, виконаних здобувачами вищої освіти.

Предмет дослідження – особливості перекладу, зокрема перекладацькі трансформації, використані в названих текстах.

Мета роботи – проаналізувати застосовані під час перекладу трансформації, їхню доцільність та схарактеризувати результативність виконаних завдань переддипломної практики.

Для реалізації поставленої мети потрібно виконати такі завдання:

- узагальнити напрацювання мовознавців з питань перекладу мілітарних текстів;
- з урахуванням наявних теоретичних розроблень обґрунтувати напрями лінгвістичного аналізу перекладу мілітарних текстів з української мови англійською;
- з'ясувати специфіку використання перекладацьких трансформацій у фактичному матеріалі дослідження.

Методи й прийоми дослідження. Основними методами дослідження є описовий для

безпосереднього спостереження та аналізу текстів оригіналу та перекладу та зіставний метод, який задіяно для зіставлення англомовних одиниць та їх українськомовних еквівалентів.

2. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Наукові праці, пов'язані з мілітарним перекладом, численні й різноманітні. Серед тих, які є особливо вагомими для нашої роботи, є підручники, оскільки це базові навчальні видання, рекомендовані для проведення перекладацької практики. Це, зокрема, підручник «Основи військового перекладу» [1], де зазначено, що «підготовка перекладача має гармонійно інтегрувати різні навчально-методичні матеріали (посібники, курси лекцій, практикуми, збірки навчальних текстів, навчальні словники, тестові завдання) з воєнно-політичного, військово-технічного й військово-спеціального перекладу і стати основою навчально-методичного забезпечення для нової, ступеневої, фахово зорієнтованої системи підготовки військових перекладачів в Україні, спрямованої на гарантоване формування функційної (службової) компетенції військового перекладача на професійному рівні» [1, с. 5]. В основу підручника закладено «принцип свідомого цілеспрямованого навчання, оскільки усвідомлення необхідності набуття професійних знань, навичок і вмінь є потужним внутрішнім мотивом ефективної освітньої діяльності» [1, с. 8].

Є. Долинський також розглядає особливості військового перекладу. На його думку, до основних проблем перекладу військової термінології, з якими може зустрітися майбутній філолог, належать багатозначність термінів: один термін може мати різні значення залежно від контексту; секретність: нерідко термінологія є засекреченою, і точний переклад може бути ускладнений; реалії різних країн: військові концепції можуть відрізнятися залежно від країни, що впливає на переклад. Навчання військового перекладу в процесі професійної підготовки – це важливий напрям у підготовці майбутніх іноземних філологів, який потребує комплексного підходу, поєднання мовних, професійних і міжкультурних знань [3, с. 273].

Ще одним помітним виданням у мілітарній галузі є підручник «Військово-спеціальний переклад» [7], де розглянуто особливості використання військової термінології та документів, а також надано рекомендації щодо якісного виконання перекладацьких завдань у цій сфері.

Перелічені вище базові положення підручників мають бути враховані під час підготовки здобувачів вищої освіти до перекладацької практики.

Другою групою теоретичних джерел, дотичних до теми нашої роботи, є наукові статті, де досліджується переклад мілітарних текстів. Серед численних лінгвістичних праць, де проаналізовано особливості мілітарних текстів та їх переклад, відібрано

ті, які були опубліковані вже після початку повномасштабного вторгнення, тобто з 2022 року. Саме в цих наукових працях, на нашу думку, сфокусовано увагу на найбільш реальних проблемах мілітарного перекладу. Певні теоретичні положення статей, про які буде йтися далі, мають бути враховані під час аналізу нашого матеріалу, але важливим є те, що більшість праць зосереджено на аналізі перекладу з англійської мови українською, тоді як наша робота досліджує зворотній напрям – з української англійською, і це, на наш погляд, свідчить на користь її актуальності.

Системний підхід до аналізу мілітарних текстів продемонстровано в статті [2], де підкреслено, що аналіз текстів потрібно проводити на кількох рівнях: лексичному, морфологічному, синтаксичному та стилістичному. Це гарантує систематичний та багатоаспектний характер досліджень, що є потрібною умовою роботи з текстами, які мають велике комунікативне значення і до яких належать військові документи [2, с. 180]. «Лінгвістичний аналіз у військових перекладах – це не лише сукупність методів і технік, але й цілісна система пізнання тексту, спрямована на його декодування, інтерпретацію та відтворення. Використання лінгвістичного аналізу дає змогу перекладачеві врахувати взаємодію лексичних, граматичних, стилістичних і прагматичних елементів, що в кінцевому підсумку гарантує високий рівень адекватності перекладу технічно-військових текстів» [2, с.184].

У статті [8] на матеріалі англійських новин, що висвітлюють події сучасних військових конфліктів, та їхніх українських перекладів досліджено особливості англійських військових новинних текстів в їх українському варіанті. Увагу зосереджено на специфіці та труднощах відтворення військової термінології, аббревіатур та фразеологічних одиниць, що формують основу військових новин. Складність процесу перекладу військових текстів зумовлена як специфічною лексикою та термінологією, так і культурними, політичними та соціальними аспектами, що впливає на точність відтворення та зрозумілість іншомовного матеріалу. Перекладач повинен вчасно реагувати на появу нових понять, шукати або створювати еквіваленти українською мовою, врахувати мовні норми та професійний контекст.

Відтворення військових реалій у перекладі англійських документів, зокрема аналіз офіційних текстів НАТО та ЗСУ, є предметом статті Т. Щеголевої та О. Мисечко [10]. На труднощі з перекладом військових текстів у парі «англійська/ українська» також звертають увагу М. Сокаль, О. Оскирко, О. Зінченко [9]. Ці труднощі пов'язані з тим, що англійська є мовою з усталеними терміносистемами, зокрема й у військовій сфері, а військова лексика в українській мові перебуває на етапі інтенсивного творення і кодифікації [9, с. 178].

У статті О. Круглій розглянуто методи перекладу англійської військово-промислової термінології українською мовою, підкреслена важливість точності та врахування контексту. Автор аналізує складні терміни, аббревіатури та вузькоспеціальні поняття, що пов'язано з домінуванням англійської мови у військовій сфері [6].

Прикладними аспектами навчання військового перекладу є робота з військовими наказами та звітами (забезпечення точності та зрозумілості формулювань); з військовою технічною документацією (термінологія для обслуговування озброєння та техніки); усний переклад у реальних умовах (брифінги, переговори, спільні операції); робота з міжнародними нормативними документами (конвенції, меморандуми, угоди) [3, с. 275].

Одним з найвагоміших результатів теоретичного та практичного дослідження мілітарних текстів можна вважати «Англо-український військовий словник», створений як волонтерський проєкт [5].

Отже, головними положеннями, важливими для аналізу перекладів мілітарних текстів, вважаємо такі. Переклад мілітарної лексики є важливою проблемою, яку треба розв'язувати за допомогою комплексного лінгвістичного аналізу, наявних підручників і словників. Кількісна перевага дослідження перекладу напряму англійська - українська примушує звернути особливу увагу на не менш значущий напрям українська - англійська. Основними труднощами у процесі перекладу у теоретичних працях визначено терміни, аббревіатури, фразеологічні одиниці, врахування контексту, знаходження в українській мові відповідників сталій англійській мілітарній термінології.

Нами проаналізовані тексти новин на сайті «Дніпро» (платформа Війна, <https://memory.dp.ua/>) (48) та біографії полеглих героїв на цьому сайті в оригіналі та перекладі (12), які були виконані здобувачами вищої освіти освітньої програми «Переклад з англійської та німецької мов» під час проходження переддипломної практики. У статті наведемо типові приклади, які супроводжуємо стислим лінгвістичним аналізом, зосереджуючись на проблемах, виділених під час огляду теоретичних праць. У визначенні перекладацьких трансформацій ми спиралися на джерела [4, 11].

02.02.2026 Масована ракетно-дронна атака ворога на Дніпро. *По місту одночасно летіли залпи балістичних ракет і велика кількість безпілотників. Пошкоджено об'єкт інфраструктури, два приватні будинки, триповерховий житловий будинок і гуртожиток.*

02.02.2026 Massive enemy missile and drone attack on Dnipro. Ballistic missiles and a lot of drones flew over the city simultaneously. Infrastructure, two private houses, a three-story residential building, and a dormitory were damaged.

У перекладі на лексичному рівні спостерігаємо наявність українських синонімів *дрон* та *безпілотник*, які в англійському варіанті в обох випадках перекладено словом *drone*. На морфологічному рівні практично не спостерігаємо помітних трансформацій. Наявні синтаксичні трансформації, зумовлені відмінністю у порядку слів у різних мовах (порядок членів речення: присудок – підмет в оригіналі й відповідно навпаки у перекладі). Також наявна трансформація вилучення певних лексем, в англійському варіанті відсутнє слово *залпи*, *об'єкт* (у сполученні *об'єкт інфраструктури*). Яскраві стилістичні прийоми відсутні як в оригіналі, так і в перекладі.

22.01.2026 *росія влучила шахедом у житлову багатопверхівку*. У будинку, куди влучив шахед, вирувала пожежа на площі 200 м². Надзвичайники врятували 16 людей, травмовані 14 осіб. До ліквідації наслідків залучено понад 50 рятувальників та 17 одиниць техніки ДСНС.

22.01.2026. *russia hit a residential building with a Shahed drone. A fire broke out in the damaged building, covering an area of 200 m². Emergency services rescued 16 people, and 14 people were injured. More than 50 rescuers and 17 units of equipment from the State Emergency Service have been involved in dealing with the aftermath.*

Серед особливостей перекладу цього тексту на лексико-стилістичному рівні зазначимо, що слово *вирувала* є більш емоційно забарвленим, ніж англійський відповідник у перекладі *broke out*. Щодо трансформацій, то помітною є модуляції (переклад з використанням незначних змін значення або змін точки сприйняття залежно від контексту [11, р. 88]) в частині куди *влучив шахед* (це сполучення замінено означенням *damaged*, що позначає логічний результат влучання) а також у фрагменті *до ліквідації наслідків*, що у перекладі має форму *in dealing with the aftermath*. Спостерігаємо також додавання слова *drone*, тоді як в оригіналі є лише лексема *шахед*. Цю трансформацію можна пояснити тим, що для українського читача слово *шахед* є зрозумілим без пояснень, тоді як це пояснення може бути потрібним для англомовного читача. Перестановка (зміна порядку слів [4] на синтаксичному рівні має місце, як і в попередньому прикладі.

06.01.2026 *рф обстріляла житлові квартали та навчальні заклади у Дніпрі*. Пошкоджено понад 10 багатопверхівок, авто та мережу опалення. Атака зачепила профтехучилище, гуртожиток, 2 садочки та школу. Відомо про сімох постраждалих. Двоє з них – діти. Здебільшого у людей гостра реакція на стрес, але є й осколкові поранення.

06.01.2026 *russia attacked residential areas and educational institutions in Dnipro. More than 10 residential buildings, cars, and the heating network were damaged. The attack affected a vocational school, a dormitory, two kindergartens, and a school. Reportedly, seven people have been injured, two children among them. Most of*

the victims are suffering from acute stress reactions, but some have shrapnel wounds.

У цьому прикладі також зазначаємо синтаксичну перестановку, що можна пояснити відмінностями порядку слів у двох мовах. Наявні кілька лексичних трансформацій, зокрема заміна слова *багатопверхівка*, яке має розмовний характер, нейтральним сполученням *residential building*, що є прикладом генералізації. Емоційно забарвлене слово *садочки* перекладено нейтральним *kindergartens*, значення суфікса *-очк* не відбито у перекладі.

Другим жанром мілітарного тексту, який представлено на платформі «Війна», є біографічний опис тих, хто героїчно загинув, захищаючи Україну. У цих текстах більш помітні стилістичні прийоми та використання емоційно забарвленої лексики, у порівнянні з нейтральними текстами новин. Ці фрагменти виділено курсивом у наступному прикладі.

Ейшишок Дмитро Геннадійович 24.07.1984 – 04.07.2022

ВІДДАВ ЖИТТЯ ЗА УКРАЇНУ

Молодший лейтенант, командир 1-го десантно-штурмового взводу 5-ї десантно-штурмової роти 2-го десантно-штурмового батальйону 80-ї ОДШБр ДШВ ЗСУ.

Життєпис. Народився у місті Дніпропетровську (наразі – Дніпро). Був інженером за фахом, також мав досвід роботи фінансистом.

20.03.2022 Дмитро записався добровольцем до лав захисників, вирішивши використати всі знання та навички, набуті під час навчання в університеті на військовій кафедрі, для оборони **рідної домівки** та держави. Пройшовши перепідготовку, був направлений на Донецький напрямок. Під час служби Дмитро Ейшишок показав себе як справжній лідер, **надійний побратим** та відповідальний військовослужбовець, був учасником найбільш **запеклих боїв** на Донецькому напрямку. 04.07.2022 Дмитро і його взвод **давали відсіч** окупантам поблизу села Богородичного Краматорського району Донецької області. Ворог застосував артилерію, авіацію та танки. Захищаючи суверенітет і територіальну цілісність України, Дмитро отримав у цьому бою **поранення, несумісні з життям**.

Ейшишка Дмитра Геннадійовича нагороджено орденом Богдана Хмельницького III ступеня, медаллю «Захиснику Вітчизни» (посмертно).

Вічна слава герою!

Eyshyshok Dmytro Hennadiyovych

July 24, 1984 – July 4, 2022

GAVE HIS LIFE FOR UKRAINE

Second Lieutenant, commander of the 1st airborne assault platoon of the 5th airborne assault company of the 2nd airborne assault battalion of the 80th Airborne Brigade of the Airborne Forces of the Armed Forces of Ukraine

Biography

Born in Dnipropetrovsk (now Dnipro). He was an engineer and also had experience working as a financier. On

March 20, 2022, Dmytro volunteered to join the ranks of defenders, willing to use all the knowledge and skills he had acquired while studying at the military department of the university to defend **his homeland** and state. After undergoing retraining, he was sent to Donetsk region.

During his service, Dmytro Eyshyshok proved himself to be a true leader, **a reliable comrade**, and a responsible soldier. He participated in the **fiercest battles** in the Donetsk region. On July 4, 2022, Dmytro and his platoon **repelled** the occupiers near the village of Bohorodychne in the Kramatorsk district of the Donetsk region. The enemy used artillery, aircraft, and tanks. While defending the sovereignty and territorial integrity of Ukraine, Dmytro was **fatally** wounded in this battle.

Dmytro Hennadiyovych Eyshyshok was awarded the Order of Bohdan Khmelnytsky III degree and the Defender of the Fatherland medal (posthumously).

Eternal glory to the hero!

Аналіз перекладу на лексичному, морфологічному, синтаксичному та стилістичному рівнях свідчить про те, що структуру оригіналу збережено у перекладі. Текст оригіналу і текст перекладу рівною мірою насичено мілітарною термінологією, наприклад: *молодий лейтенант, десантно-штурмовий взвод, рота, батальйон, бій* тощо. У перекладі використано точні лексичні відповідники цієї термінології (*Second Lieutenant, airborne assault platoon, company, battalion, battle*); записався добровольцем – *volunteered to join the ranks*. Звернемо увагу на те, що частину слів, які мають певне емоційне забарвлення в оригіналі (*рідна домівка, надійний побратим, дали відсіч*), перекладено нейтральними еквівалентами (*homeland, reliable comrade, repelled*), має місце генералізація, тобто емоційну насиченість оригіналу частково втрачено. Як недолік перекладу зазначимо використання ланцюжків з прийменником і дискусійне використання артиклів. Загалом зроблені практикантами переклади потребують удосконалення.

У проаналізованих 60 текстах, найбільш типові приклади яких наведено вище, за нашими підрахунками, переважають такі перекладацькі трансформації, як перестановка (92%), вилучення (22%), модуляція (20%), додавання (15%), генералізація (12%).

3. ВИСНОВКИ

Результати перекладацької практики студентів у комунальному підприємстві «ЄДніпро» свідчать про те, що така практика є актуальною, оскільки базується на роботі з важливим матеріалом – мілітарними текстами різних жанрів. З урахуванням наявних теоретичних розроблень лінгвістичний аналіз перекладу текстів з української мови англійською проводився на лексичному, морфологічному, синтаксичному та стилістичному рівнях. Проаналізовані переклади свідчать про загалом адекватний діапазон використання поширених перекладацьких трансформацій. На лексичному рівні спостережена тенденція до дослівного перекладу, підбрано точні відповідники військової термінології. Найпоширенішими є такі трансформації, як модуляція, генералізація, додавання та деякі інші. На морфологічному рівні слід більш ретельно будувати ланцюжки з прийменником *of*. У більшості текстів на синтаксичному рівні використано перестановки, чого вимагає різний порядок слів в українській та англійській мовах. Нечисленні стилістичні прийоми в текстах оригіналу також вимагають від практикантів більш творчого підходу. Загалом діапазон перекладацьких трансформацій є доволі обмеженим, можливо, через однорідність текстів, можливо, у цьому аспекті є потреба вдосконалення професійного рівня перекладача - практиканта.

Перспективи дослідження полягають у створенні методичних рекомендацій для проведення перекладацької практики здобувачів вищої освіти у галузі перекладу мілітарних текстів з урахуванням місцевих джерел м. Дніпро.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Балабін, В. В., Лісовський, В. М., & Чернишов, О. О. (2008). *Основи військового перекладу: (англ. мова)*: підручник. Київ: Логос.
2. Гриневич, Є. О. (2025). Лінгвістичний аналіз як метод перекладу військово-технічних текстів. *Закарпатські філологічні студії*, 24, 179-185. DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2025.43.1.31>
3. Долинський, Є. (2025). Військова термінологія та її переклад як елемент підготовки майбутніх філологів. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 83, 271-276. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/83-2-40>
4. Карабан, В. І. (2018). *Переклад англійської наукової і технічної літератури*. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми : навчальний посібник. Вінниця: Нова Книга.
5. Кришевич, О. (Упоряд.). (2023). *Англо-український військовий словник*. Ужгород: Рік-У.
6. Круглій, О. (2022). Особливості перекладу військових термінів (на прикладі військово-промислової термінології). *Світ наукових досліджень*, 12, 207–209.
7. Лісовський, В. М. & Ларіонов, О.Є. (2012). *Військово-спеціальний переклад: (англ. мова)*: підручник. Київ: ВІКНУ.
8. Малімон, Л. К., Павлюк, А. Б. & Шелудченко, С. Б. (2025). Переклад англійськомовних військових новинних текстів українською мовою. *Академічні студії. Серія «Гуманітарні науки»*, 4, 76–81. <https://doi.org/10.52726/as.humanities/2025.4.10>
9. Сокаль, М., Осирко, О. & Зінченко, О. (2023). Особливості перекладу військової термінології. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 62, 173–180. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/62-2-28>

10. Щеголева, Т. Л. & Мисечко, О. В. (2026). Відтворення військових реалій у перекладі англомовних документів: аналіз офіційних текстів НАТО та ЗСУ. *Академічні візії*, 51, 1-11. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18591159>

11. Vinay, J.-P., & Darbelnet, J. (1995). *Comparative stylistics of French and English: A methodology for translation*. Philadelphia: John Benjamins.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

12. *єДніпро. Війна*. Відновлено з: <https://memory.dp.ua/>

Конфлікт інтересів: автори засвідчують про відсутність конфлікту інтересів.

Стаття надійшла до редакції 17.03.2026

Стаття рекомендована до друку 28.04.2026

Стаття опублікована 29.05.2026

Попова Ірина – Doctor of Sciences (Philology), Professor, Dean of the faculty of Ukrainian and Foreign Philology and Study of Arts, Oles Honchar Dnipro National University ; e-mail: dekanatufuifm0@gmail.com; ORCID: 0000-0003-1423-2358; GOOGLE SCHOLAR: <https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=dPYj3sAAAAAJ>; RESEARCH GATE: <https://www.researchgate.net/profile/Iryna-Popova>

Natalya Dyachok – Doctor of Sciences (Philology), Professor, Head of the Department of General Linguistics and Slavic Studies, Oles Honchar Dnipro National University ; e-mail: dyachok74natalya@gmail.com; ORCID: 0000-0003-1452-4596; GOOGLE SCHOLAR: <https://scholar.google.com/citations?hl=ru&user=wO-2lAgAAAAJ>; RESEARCH GATE: https://www.researchgate.net/profile/Natalya_Dachok

Olena Panchenko – Doctor of Sciences (Philology), Professor, Head of the Department of Translation and Linguistic Training for Foreigners, Oles Honchar Dnipro National University; e-mail: epanchenko2017@gmail.com; ORCID: 0000-0003-2217-5613; GOOGLE SCHOLAR: <https://scholar.google.com/citations?hl=uk&user=Br0BfzUAAAAJ>; RESEARCH GATE https://www.researchgate.net/profile/Olena_Panchenko

Kateryna Kocherzhyna – student of the Department of Translation and Linguistic Training for Foreigners, Oles Honchar Dnipro National University; e-mail: kate.hanyu@gmail.com; ORCID: 0009-0001-5129-2854

CONTEMPORARY MILITARY TEXTS AS A PART OF TRANSLATION PRACTICAL ACTIVITY

The article deals with the overview of the relevant problem – translation of Ukrainian military text into English. The relevance of the problem under the conditions of full-scale enemy invasion is quite convincing. The peculiarity of the article is its connection with professional practice of Oles Honchar Dnipro National University students. Taking the abovementioned into account the aim of the article is the analysis of transformations having been used for the article material translation, their appropriateness and the description of the practice results. To achieve this aim it is suggested to concentrate on such tasks as the review of military translation manuals and theoretical papers focusing on the close problems, to define linguistic analysis directions in studying Ukrainian - English translation of military texts and translation transformations in the factual material (military news and heroes biographies on the local site “eDnipro”). Such traditional methods of linguistic analysis as descriptive and comparative are used in the article. The steps of work at the article include factual material accumulation, defining transformations used in translations, evaluation of the translation quality. 60 news and biographies have been analyzed at lexical, morphological, syntactic and stylistic levels, quantitative assessment has been done. Structure and terminological text fulfillment has been kept in general, transposition (92%), omission (22%), modulation (20%), addition (15%), generalization (12%) were used. The conclusions stress the role of translation practice in military text processing, but to overcome the tendency to word-for-word translation and to enlarge the number of transformations it is desirable to work out corresponding recommendations to improve future translator professional level.

Key words: *linguistic analysis, military text, transformation, translation, translation practice.*

REFERENCES

- Balabin, V. V., Lisovs'kyj, V. M., & Chernyshov, O. O. (2008). *Osnovy vijs'kovoho perekladu: (anhl. mova)* [Fundamentals of military translation (English)]: pidruchnyk. Kyiv: Lohos [in Ukrainian].
- Hrynevych, Ye. O. (2025). Linhvistychnyj analiz yak metod perekladu vijs'kovo-tekhnichnykh tekstiv [Linguistic analysis as a method of military and technical translation]. *Zakarpat's'ki filolohichni studii*, 24, 179-185. DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2025.43.1.31> [in Ukrainian].
- Dolyns'kyj, Ye. (2025). Vijs'kova terminolohiia ta ii pereklad yak element pidhotovky majbutnikh filolohiv [Military terminology and its translation as an element of future philologists education]. *Aktual'ni pytannia humanitarnykh nauk*, 83, 271-276. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/83-2-40> [in Ukrainian].
- Karaban, V. I. (2018). *Pereklad anhlijs'koyi naukovoyi i texnichnoyi literatury* [Translation of English scientific and technical literature]. Hramatychni trudnoshhi, leksychni, terminolohichni ta zhanrovo-stylistychni problemy: navchal'nyj posibnyk. Vynnyca: Nova Knyha [in Ukrainian].

5. Kryshevych, O. (Uporyad.). (2023). *Anhlo-ukrayins'kyj vijs'kovyj slovnyk* [English - Ukrainian military dictionary]. Uzhhorod: Rik-U [in Ukrainian].
6. Kruhlij, O. (2022). Osoblyvosti perekladu vijs'kovykh terminiv (na prykladi vijs'kovo-promyslovoi terminolohii) [Peculiarities of translating military terms (using the example of military-industrial terminology)]. *Svit naukovykh doslidzhen'*, 12, 207–209 [in Ukrainian].
7. Lisovs'kyj, V. M. & Larionov, O. Ye. (2012). *Vijs'kovo-spetsial'nyj pereklad: (anhlmova)* [Military-special translation: (English)]: pidruchnyk. Kyiv: VIKNU [in Ukrainian].
8. Malimon, L. K., Pavliuk, A. B. & Sheludchenko S. B. (2025). Pereklad anhlo-movnykh vijs'kovykh novynnykh tekstiv ukrains'koiu movoiu [Translation of English-language military news texts into Ukrainian]. *Akademichni studii. Seriia «Humanitarni nauky»*, 4, 76–81. <https://doi.org/10.52726/as.humanities/2025.4.10> [in Ukrainian].
9. Sokal', M., Oskyrko, O. & Zinchenko, O. (2023). Osoblyvosti perekladu vijs'kovoї terminolohii [Features of translating military terminology]. *Aktual'ni pytannia humanitarnykh nauk*, 62, 173–180. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/62-2-28> [in Ukrainian].
10. Scheholieva, T. L. & Mysechko, O. V. (2026). Vidtvorennia vijs'kovykh realij u perekladi anhlo-movnykh dokumentiv: analiz ofitsijnykh tekstiv NATO ta ZSU [Reproducing military realities in the translation of English-language documents: analysis of official NATO and Ukrainian Armed Forces texts]. *Akademichni vizii*, 51, 1-11. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18591159> [in Ukrainian].
11. Vinay, J.-P., Darbelnet, J. (1995). *Comparative stylistics of French and English: A methodology for translation*. Philadelphia: John Benjamins.

ILLUSTRATIVE MATERIAL

12. *yeDnipro. Viina*. Retrieved from: <https://memory.dp.ua/>

Conflict of Interest: The authors certify that there is no conflict of interest.

The article was received by the editors 17.03.2026

The article was recommended for printing 28.04.2026

The article was published 29.05.2026